

A NÉPESEDÉS LEHETŐSÉGEI

A MÚLT JÖVŐJE

L. RÉDEI MÁRIA

Absztrakt

A tanulmány áttekintést ad arról, hogy miként alakulnak a világ népesedési folyamatai, és milyen hatást gyakorolnak a lakossági összetétel alakulására globális, európai és hazai szinten. A hazai népességszám és életkori összetétel előrejelzése alapján, főbb csoportokban települési szintű kitekintést nyújt a lakosság várható térbeli elhelyezkedésére. Ezeket az adatokat a felhasználók modellezési munkákban alkalmazzák. Kiemelten foglalkozik az írás a nemzetközi migráció Magyarországra gyakorolt hatásával, annak térbeli eloszlásával. A népesség előrejelzése fontos kiinduló tájékoztatást jelent a hosszú távú és nagy távlatú tervezés számára. A szerző rendszeresen készít 15–30 évre szóló regionális és települési szintű prognózisokat, amelyek a jelenlegi életkori struktúra korlátait és lehetőségeit ismertetik a felhasználókkal. A tanulmány emellett bemutatja, milyen várható értékek, eloszlások lesznek, s kitér Budapest demográfiai jellemzőinek alakulására.

Kulcsszavak: Magyarország, Budapest, migráns népesség, lakosságszám-előrejelzés főbb korcsoportok szerint, külföldiek Budapesten

---

Everything passes, except the past. – Minden elmúlik, kivéve a múltat.

(Tervuren: Afrika Múzeum bejárati felirata, Belgium)

Globális trendek

Minden nemzedék fontolgatja, hogy máshol, mással is éljen, az álmok és az egyre bővebben elérhető híradások hívogatják őket, de vajon ebből mi, mikor és hogyan teljesül? És van úgy, hogy visszatekintve később hasznosnak bizonyul, időszerű vagy elmaradó az a döntés, amelyet később pótolni már kétséges.

A világ népessége naponta százötvenezer fővel nő, ebből átlagosan kétszázötvenezer a születések és százezer a halálesetek száma. És ezt a képet rajzolja át a térbeli mobilitás.¹ A Föld népességnövekedése évente 83 millió fő. A Föld népességszám-változása gyorsuló, az elmúlt kétszáz év alatt hétszeresére nőtt az emberiség lélekszáma. Az előreszámítások szerint 2100-ra várhatóan eléri a tizenegymilliárd főt. Ennek megvalósulásában *Kína és India lakossága játssza a főszerepet.*

Napjainkban a húsz év alatti anyák szülési aránya a világon a 10%-ot sem éri el, és évente több mint négymillió anya negyvenöt éves kor felett ad életet gyermekének. A *gyermekvállalás életkori eltolódása* két dologgal hozható összefüggésbe. Az egyik a születéskor átlagosan várható élettartam növekedése, a másik, hogy a termékenység eszközeinek felhasználása bővül. Említhetjük itt a védekezés lehetőségeit, illetve az élettudományok eredményeinek gyakorlati alkalmazását. Dirk J. van de Kaa (1987) holland demográfus írta le először az úgynevezett második demográfiai átmenet elméletét, amely a gyermekvállalás későbbi életkorra tolódásával és alacsonyabb gyermekvállalási hajlandósággal jellemezhető. Az 1974-es demográfiai világtalálkozó a fejlődő világ népességnövekedése korlátozásának, mérséklésének módját a korai gyermekvállalás visszaszorításában látta, s ennek folyamata négy évtizeddel később már kiteljesedett. *Napjainkban egyre több országban – köztük Magyarországon is – több gyermek születik harminc év feletti anyáktól, mint harminc év alattiaktól.*² A nők biológiai fejlődéséhez képest (korábbi biológiai termékenység, új orvosi megoldások, kései és mesterséges gyermekvállalás) lassabban módosul, következésképpen rövidül a rendelkezésre álló úgynevezett propagatív (szülőképes) időszak, amelyet alulról korlátoz a hosszú ideig tartó tanulás is.

A kontinenseket tekintve beszélünk gyors növekedésű Afrikáról (2% felett/év), Ázsia, Észak- és Dél-Amerika 1-2%-os növekedésű, Európa pedig a stabil kategóriába sorolható (bevándorlás nélkül azonban csökkenő).

Az adatok azt a kérdést is felvetik, hogy hány embert képes eltartani a Föld, hogyan változik az életkori összetétel és a területi egyenlőtlenség. És azzal, hogy az emberek egyik földrajzi helyről áramlanak a másikra – egyre nagyobb távolságra –, vajon miként „viszik” magukkal a népesedési magatartást, azt, amely a korábbi lakóhelyükön valósult volna meg, illetve a célországban miként veszik fel az ottani jellemzőket. Itt arra gondolhatunk, hogy megváltozik például a termékenységük, vagy viszik magukkal a kedvezőtlen genetikai, életmódbeli magatartást, és rövidebb, beteges életet élnek, korábban halnak meg, mint ami a befogadó ország lakosságára jellemző.

1 – <https://www.worldometers.info/world-population/>

2 – <https://yaleglobal.yale.edu/content/world-population-2020-overview>

Az új globális migrációs trendek megjelenésének kiváltó okait itt nincs módunk részletesebben elemezni, de megemlítendő, hogy a történelmi migráció kiváltó oka a munkavállalás, a megélhetés volt. (Mi munkaerőt kértünk, és emberek érkeztek.) A 20. század elején nagy távolságokra is elmozdult a termelés, közelebb került a nyersanyaglelőhelyekhez, a műszaki infrastruktúra kiépülésével javult a térbeli elérhetőség, és a hetvenes években elindult a globalizáció. A feldolgozóipar egyre jobban a fogyasztás és a munkaerőpiac, majd a szakképzett munkaerő helyéhez igazodott. A termelés minőségi jegyeinek elterjesztése, a virtuális világ bővülése függetlenítette a termelés egyes egységeit. A kecsegtető online információk, a turizmus nagymértékben közrejátszott abban, hogy a világ távoli helyein is tudomást szerezzenek az életminőség eltéréseiről. A klímaváltozás, a human being és a függetlenség arra ösztönözte az embereket, hogy ne tehetetlenül nézzék a helyi történeteket, netán ott várják ki életük javulását, hanem a térbeli mozgás mellett döntsenek. A migráció témakörében felértékelődött a szakképzettek szerepe és jelentősége: a menekülteknek csupán egyhatod része magasan képzett, akik hívogató, támogató befogadáshoz jutottak.

A korábbi történelmi migrációs folyamatokban az is benne foglaltatott, hogy a vándorok tőkét, tapasztalatot akartak szerezni, majd hazatértek. Az új tendencia az, hogy a fiatalok intenzívebben mozognak a szüleiknél, és kevesebb a visszatérés. A családok útra kelése azt is jelenti, hogy csapat-papot otthagynak. Az elinduláshoz nem szükséges akkora erőforrás-gyűjtés, kockázatvállalás, mint korábban, a jelentősebb „push” hatások eredményeképpen. Arra ma még nincs globális, csak regionális válasz, hogy vajon a taszító erők váltak erőteljesebbé, vagy a hívogató erők. A politikai törekvések is arról szólnak, hogy támogassuk ezt vagy azt az országot. Az idősök maguk is mobilisabbá váltak, vagy az életminőség, vagy a klíma miatt; például Magyarországon számottevő a hatvan év felettiek bevándorlása.

A fejlett világ társadalmainak elöregedésére mégsem lesz megoldás a nemzetközi migráció, a kockázatos és generációsan lassú integrálódás miatt. Az érkező migránsok életkori összetétele is öregszik a korábban érkezettekhez hasonlítva. Termékenységi magatartásuk alkalmazkodik a célterületre jellemző gyermekvállalási magatartáshoz, és így a közvetett demográfiai hatások elmaradnak.

A küldők földrajzi térsége egyre tágabb lesz, s ezzel a fogadók és a küldők földrajzi, illetve szocializációs távolsága nő. Ily módon a probléma sokkal komplexebb kezelésére, finomhangolására lesz szükség. Az elöregedő társadalmak számos gazdasági kihívással néznek szembe, amelyeknek csak egy szelete az eltartottak számának növekedése. A migráció célterületei növekvő mértékben igénylik a szakképzett munkaerőt, és azokat, akik képesek bekapcsolódni a fejlett országok gazdaságába, szolgáltatásaiba. Megemlítendő például a globális gazdasági kihívások között a verbális és nonverbális, valamint az új módszerekhez, helyzetekhez való alkalmazkodás, az innovációs készség. Mivel a napi életben egyre több

dolog online működik, ami kényelmesebb, hatékonyabb helyzetet hoz minden korosztálynak, számos szolgáltatás otthonról válik elérhetővé. Miközben egyre több az úgynevezett felhasználóbarát IT-megoldás, nő a biztonsági elemek tára, azonban az idősök, akik nem ebben a közegben nőttek fel, és lassul a reagálásuk, csak korlátozottan tudnak ehhez kapcsolódni. Itt most nemcsak a polgári szinten elérhető szolgáltatásokra gondolhatunk, hanem azokra a napi tárgyakra, amelyek körbe vesznek bennünket, és kezelésük, beállításuk igényli a felhasználó készségeit.

Mindez globális szempontból igazán érdekes, mert a küldők és a befogadók közötti földrajzi távolság nagyobb kulturális, mindennapi életmódbeli különbségeket jelent. Az elmúlt időszakban a migráció résztvevőinek nemcsak a mennyisége, de a térbeli kiterjedtsége is számottevően megnőtt. Mi több, míg korábban a migrációs irodalom a fiatal férfiak mobilitását tartotta jellemzőnek, addig például a média 2015. évi tömeges európai képei az utakon betegeket, rokkantakat, időseket mutattak. A menekültek között a nők és gyermekek magasabb száma tartósan igazolható. Ez összefüggésbe hozható azzal, hogy a vándorlás családi jellegű, illetve a nők társadalmi szerepvállalása az önálló migrációt is lehetővé teszi, kiemelten a magasan képzettek körében.

A fentiekben vázolt folyamatok a következőket mutatják:

Nemcsak nő a lakosság száma, de az élet hosszabbodik, *eltolódnak a generációk*, és ezzel módosul a materiális vagyonelemek és példák, értékek áramlása a nemzedékek között. Ha hosszabb az élettartam, idősebb lesz a szülő, nagyszülő, és ezzel *a vagyónáramlás köre változik*, nő az igény az egész életen át tartó tanulásra és képzésre, az öregkori gondoskodásra.

Világátlagban *a lakosság 4%-a nem a születési helyén él tovább*, elszakadás egymástól, az alkalmazkodás, munkavállalás feltételei, folyamatai gyorsan változnak (Rédei, 2007). Összességében új gondok jelennek meg: depresszió, deviancia, agresszivitás, kiégés és a döntések hatása. Például kései vagy korai társválasztás, válás, termékenység családon belül és kívül. A szakmai tudás időtállóságának, a lakhatási tér mobilitásának, a régítől való elszakadásnak a gyötrelmes kérdései.

Együtt vagy egyedül? A fejlett világban a lakosságnak közel a fele (fiatalok, idősök és az átmeneti életfordulóban lévők) egyedül, részben magányosan él (Rövid, 2020). A társadalmak igen eltérőek abban, hogy a generációk mennyire élnek együtt vagy távol egymástól. Például az élelmiszerboltokban az adagok egy főre vagy nagycsaládra készített formában jelennek meg? Tudnak-e segíteni egymásnak, amikor arra szükség van, vagy azt is üzleti szolgáltatásként kell megrendelni?

Maga az *előregedés a fejlett világ általános jellemzője*, aminek az innovációhoz, virtualizációhoz való kapcsolódása külön kihívást okoz. Pedig nem bekapcsolódni a fő trendekbe

nemcsak a globalizációból való kimaradást jelenti, ami nem opció, hanem *a szolgáltatások sem fognak a közösség/település méretgazdaságossága miatt közelebb kerülni a lakossághoz*. Ily módon a szolgáltatásokhoz való kapcsolódás elmarad, vagy online válik elérhetővé, legyen szó állampolgári alapszolgáltatásról, oktatásról, egészségügyi ellátásról, gyógyszerről, egyéb biztonságos hívásról, rendelésről, ivóvízről, közlekedésről, a magány feloldásáról, tájékoztatásról, szórakozásról, tanulásról vagy más, egyéni igényről. Az innováció nemcsak szakmai ismereteket, de gyors reagálást, biztonságot is kíván a felhasználótól (lásd személyi adatvédelem).

Ez csupán rövid eszmefuttatás volt arról, hogy a demográfiai adatok mennyire sokirányúan használhatók, értelmezhetővé válnak, és felvázolják a jövőbeli új igényeket vagy éppen azok új korlátait, formáit. Az elmúlt évtizedekben egyfelől csökkent a döntési lehetőségek köre, mert a múltbeli népesedési folyamatok által kialakított életkori, nemi összetétel ennek korlátot szab. Másfelől a térbeli mobilitással olyan gyors, tömeges változások jelentek meg, amelyekről már a jóslás és nem a kitekintés szintjén lehet véleményt mondani. A demográfiai döntési tér szűkülése (csökken a nők születési aránya) növeli a világ egészére kiterjedő mobilitás kockázatait, a kitekintés bevalását (azaz, hogyan módosul a távolról érkezők gyermekvállalása), különösen hosszú és nagy távlatra. Ez utóbbi azt jelenti, hogy korábban a lakosság 3–5%-ának migrációja volt jellemző egy adott országra, most pedig *a tömegesség – ami az ellenőrzést, a biztonságot érinti – és az útra kelők tudatosságának hiánya teszi kezelhetlenné a kérdést*. A migráció megközelítése, mindennapi jelentése távolodik az eredetileg a szabadsághoz kötődő eszmétől, menedéktől (*asylum*). Megemlíti azt is, hogy éppen az utazók felkészületlensége, a fogadók együttérzésének hiánya, frusztráltsága, előítéletessége okozhat nem támogató körülményt. Napjainkban sokkal több mindennek kell megfelelnie egy érkezőnek, mint a történelem során bármikor. Akik útra kelnek, feltehetőleg bátrabban, bíznak magukban és az otthonmaradottakhoz képest jobb profillal rendelkeznek. Az elindulás kockázatos döntés, ezzel számos személyes döntés nem valósul meg, például a gyermekvállalás is eltolódik.³ Vagy éppen a szociális kedvezmények miatt felgyorsul.

---

3 – Itt jegyzem meg, hogy a statisztikában egy adott naptári évben megtörtént eseményt a jogi elismerést követően (*backlog*) pótolnak vissza az esemény évébe.

Európai helyzet és törekvések

Kontinensünk demográfiai helyzete romló, az általános *előregedés és az alacsony gyermekvállalási hajlandóság kedvezőtlen reprodukciót jelent*. A frissítést nyújtó migráció ambivalens sikerekkel mutatkozik, így azután a világ népesedésében betöltött szerepe mérséklődik. A folyamatok fiatalító hajtóereje a születéskor átlagosan várható hosszú élettartam. A migrációra vállalkozó fiatalok között a küldő régiók taszító ereje és a fogadók vonzása az esetek egy részében nem valós értékelésen alapul.

Ma már jól tudjuk, hogy a Mediterráneumban élők nyolcvan év feletti élettartammal számolhatnak, ezt követi Skandinávia és a kelet-közép-európai országok (76–79 év). A szakirodalom azt hangsúlyozza, hogy *nemcsak az élet hossza, de annak minősége is, különösen az egészségben megélt évek számítanak*. Nemcsak az adott személy, de a gyógyítási kiadások szempontjából is kiemelten kezelendő kérdés.

A nemek közötti élettartam igen eltérő. Litvániában a nők összességében tíz évvel élnek tovább, mint a férfiak, míg Hollandiában ez az eltérés alig négy év. De már a születéskor fiútöbblet tapasztalható, s a csecsemőhalandóság és a midlife crisis is több férfit visz el, mint nőt. Ebből következik, hogy hatvan, de különösen hetven év felett kétszer annyi nő él, mint férfi. Tehát *az öregedés egyelőre többnyire női kérdés*.

A demográfiai irodalomban évtizedek óta szerepel az *egyéni és közösségi felelősségvállalás* kérdése, kiterjesztve ezt a cégek *társadalmi felelősségvállalására* (Rédei, 2001: 191). De a jelen vírushelyzet is nyomtatékosan rámutatott az egyéni felelősségvállalás fontosságára, az élet hatáira. Több egészségügyi intézmény, kifejezetten magánkórházak nyilatkoztak arról, hogy a jelen pandémiában megnőtt az egyének felelőségének, prevenciójának jelentősége, hogy cselekvően vállaljanak részt egészségük megőrzésében.

A pandémia arra is rámutatott, hogy milyen gazdasági haszonnal és járványügyi eszközzel (fejlesztést gyorsító hatással) jár együtt az online oktatás, szórakozás és ügyintézés, illetve az úgynevezett home office. Látható, hogy ennek társadalmi továbbtanulási, továbbképzési szerepe van, de működtetéséhez kielégítő technikai adottságokkal kell rendelkezni. A hálózat működtetése központi, a szolgáltatás finanszírozása egyéni-társadalmi feladat.

Az egyes tagállamok, de országon belül a városok és a vidék között is számottevő eltérések vannak. *Magyarország ebben a sorrendben középtájon helyezkedik el, és a vidék 65%-a is kiépített hálózatra tud kapcsolódni*. Az európai lakosság alacsony mértékben gyarapszik, naponta 1100 fővel, ami a 23 ezer fős születésszám és a 22 ezres halálozás eredőjeként mutatkozik. Érezhető, hogy ez törékeny növekedés. Jelenleg a teljes lakosság szám 750 millió fő.⁴

4 – <http://nepesseg.population.city/world/eu>

A második világháború után született generáció óta a kontinens népessége kétszáz ezer fővel nőtt (Rédei, 2007). *Ez a növekedés a kilencvenes évektől indult el, és a bevándorlással hozható összefüggésbe.* A megnövekedett migráció részben globális változásokkal hozható összefüggésbe, részben pedig Kelet-Európa nyitódásával (az innen történő kiáramlással önmagában, illetve a folyosó-kapu szereppel, amelyet a Nyugat felé való szabad áramlás jelentett). Ezekben az időkben több vitának az a kérdése állt a középpontjában, hogy vajon az Afrika felől érkező úgynevezett déli csatorna-e a fontosabb, vagy a keleti (IOM, 2019). A keleti és a balkáni háború – világháború utáni első menekültáramlatával – halmozottan visszahatott az ázsiai migrációs folyamatokra. Ebből is kiemelendő 1992, amikor Európában megjelent az első kínai hullám (Nyíri, 1999). Majd az arab világból kiszorított tömegek délkelet-ázsiai korlátozó intézkedései miatt vették útjukat Törökország felé, ahol az észak-afrikai csoportokkal találkozva indultak tovább. Irányjelzőjük, „csatornázott” mozgásuk a műszaki infrastrukturális vonalak voltak. Ennek kiteljesedett tömeges példáját láthattuk aztán 2015-ben.

Hazai folyamatok⁵

Előreszámítás és prognózis

A történelmi források szerint a jövőbe látás, a jövő megismerése régóta érdekli az embereket. Ez az elmúlt évtizedekben a távlati tervezés egyik kiemelt érdeklődési területe lett. Azért is, mert kitekintéseit hosszú távon és számokba fogalmazottan képes megadni, ami a modellezés elterjedésével fontos eszköz lett.

A nyolcvanas évektől a népesség-előreszámítások a lakosság összlétszámára vonatkoztak, és trendjellegű grafikonokon dolgozták ki őket, a távlati értékeket regressziós módszerek alkalmazásával. Mivel az ezt követő időszakban Magyarországon a születések és a halálozások száma nulla volt, a belső vándorlás vált meghatározóvá. A lakosság tényleges változása ugyan kicsi volt (hiszen csak belföldi költözések, mozgások voltak), de az életkori összetétel módosult. A figyelem a lakosság összlétszáma helyett az életkor szerinti összetételt előre jelző módszerekre irányult, ami a felhasználóktól is más típusú gondolkodást kívánt meg (az úgynevezett korszpecifikus szokásjellemzők alapján). Ekkor terjedt el a korcsoportos jellemzők szerinti előreszámítás, ami a tervezést is abba az irányba vitte, hogy a korcsoportos szokásjellemzőket mint normatívákat „kulcsolták rá” a szakági elgondolásokra.

⁵ – A vonatkozó előadás elhangzott az MMA „Budapest jövője” konferencián, és megtekinthető: <http://www.mma-tv.hu/mma-tv/-/video/1694445/a-mult-jovoje-epiteszeti-konferencia-budapestrol-eloado-l-redei-maria-demografus?sessionId=F12747CE7CAA935A980F03D4E>

Az új típusú, korcsoporti előrejelzés ugyanakkor lehetőséget teremtett arra is, hogy a korábbiakhoz képest pontosabb valószínűsítéseket készítsünk (például a lehetséges munkaerőforrás számítása, az intézményi hasznosítás, a közlekedési szokásjellemzők korcsoportok szerinti előrejelzése).

Változatlan jellemzők mellett beszélünk a népesedés alakulásáról. Ekkor az eredmények azt mutatják, hogy a kialakult életkori szerkezet mennyire meghatározó. A prognózis az úgynevezett „ha, akkor” alapú számítás, amikor feltételezzük az egyes demográfiai események (születés, halálozás és mobilitás) alakulását, és ezt extrapoláljuk. Az előbbi prognózisnak nevezzük, az utóbbit előreszámításnak.

Az előreszámítás két alapvető irányban képes gondolkodni:

- teljesüljön egy adott politikai, gazdasági, népesedési cél által kitűzött lakosságszám (például a hazai csökkenés nagy távlatban ne legyen nyolcmillió alatt);
- legyen az életkori összetétel olyan, amely nem korlátozza, vagy akár nem teszi lehetetlenné a természetes reprodukciót, például lesz elegendő számú szülőképes korban lévő nő.

Tehát a lakosság számának megtartása, térbeli elhelyezkedése és a reprodukció fenntartásának elve többféle úton valósítható meg. Több születéssel, magasabb termékenységgel, hosszabb várható élettartammal, a belső költözések új irányával és erősségével, valamint a határokat átlépő be- vagy kivándorlással. Az, hogy mely események kombinációját tekintjük relevánsnak és kidolgozandónak, megállapodás kérdése.

A múltbeli demográfiai folyamatok elemzése a távlati kitekintés alkalmazása során meghatározó jelentőségű. Például mit okoz a pár tizedes változás? *A múltbeli események elemzése, magyarázata, összefüggéseik megállapítása jelenti a jövőbe tekintés alapját.* E tekintetben meghatározó, hogy mikor állnak rendelkezésre olyan, nemekre, korcsoportokra vonatkozó és települési részletezettségben tagolt valós adatok, amelyek alkalmasak egy előretekintés elkészítéséhez. A jövő valószínűsítésének bevalása, tehát a demográfiai modellezés nagymértékben függ attól, hogy milyen megbízhatóságú adatokból tudunk kiindulni, és azokat kellő igénnyel elemeztük-e. A közel tízévente elvégzett népszámlálások/cenzusok erre jó alkalmat adnak. A közbenső évekre úgynevezett *továbbvezetési* (okirati alapú) statisztika áll rendelkezésre.⁶

A demográfia másik nézőpontját, amelyből a múlt eseményeit rendszerezi, az úgynevezett születési évjáratokra, kohorszokra jellemző mutatók adják. A köznyelvben ez

6 – A két statisztikai adatforrásból vett adatok esetében tudnunk kell, hogy ezek éppen a gyűjtés formája miatt eltérő megbízhatóságúak. Míg a népszámlálások a személyek bevallása alapján gyűjtik az információt, addig a továbbvezetési statisztika okirati, például anyakönyvi, lakcímbjelentési alapon készül.

úgy ismert, hogy „bezzeg az én időmben...” Azaz az egymást követő nemzedékek életüknek ugyanazon éveiben vajon ugyanazt teszik-e? Azaz szüleinek, nagyszüleinek és gyermekeink életüknek ugyanabban az időszakában vállalnak-e gyermeket, házasodnak, vagy éppen lépnek a munkaerőpiacra? Már tudjuk is a választ: ebben nemzedéki változások vannak. A jövő szempontjából döntő jelentőségű, hogy mit feltételezünk, amit paraméterekben fejezünk ki, hogy vajon ők hogyan fognak egyes népesedési eseményeket időzíteni, és milyen erősséggel. Ez az úgynevezett kohorszmagatartás urbánus térségekben gyorsan változik. Itt az a kérdés is felmerül, hogy az egyes régiókból, országokból érkezők mikor és hogyan veszik fel a célterület demográfiai magatartását.

Budapest földrajzi elhelyezkedése (a város híd szerepe kelet és nyugat között) *a magatartási minta átadásában többirányú*. A fejlett világra jellemző csökkenő termékenységet és a hosszabb élettartamot „felvesszük”, és elhagyjuk a keletiekre (az agrártársadalmakra) jellemző több gyermek vállalását és a rövidebb életet. Budapest transzfer-, kapu-, híd- és közvetítő szerepe tehát jellemző az országon belül és az országhatárokat átlépően is. A folyamatok között – azzal, hogy a határok átjárhatóvá váltak – a demográfiai események lassan módosuló tehetetlenségű változása mellett új bizonytalansági tényezőt jelent a nemzetközi migráció ad hoc jellege (Kincses, 2019). A külföldi állampolgárok közel fele él a Középmagyarországi Régióban. Arányuk a teljes népesség 2%-át sem éri el Heves, Észak-Borsod, Szolnok és Csongrád megyében.

A jövőbe tekintés során azt tapasztaljuk, hogy a változások nem a mennyiségben, nem az összlakosság számának változásában ragadhatók meg, hanem annak életkori összetételében. Az életkori összetétel viszonylag gyors és egyirányú változása korlátozza a jövő reprodukcióját, az innovációs befogadói készségeket, és korlátot jelent a jövőbeli stratégiai célok megvalósítása szempontjából is. *Az öregedés jegyei láthatók az átlagéletkor növekedésében, az öregeknek a lakosság egészéhez viszonyított arányában és az eltartási arányok (a tizennégy év alattiak és az idősek viszonyítása a munkaképes korúakhoz) alakulásában.*

A magyar gyermekvállalás ideje fokozódó mértékben kerül harmincöt éves kor fölé, s ezzel a nagyszülők hatvan felettié lesznek. A szülőképes életkorú nők száma csökken. Nőiesedik az ország. Az ország minden tizedik lakosa hetvenéves vagy idősebb. És minden negyedik hatvan év feletti. A népesség nagymértékben az ország középső részére, kisebb részben a nyugati területekre összpontosul. A népesség térbeli elhelyezkedésében kiemelt jelentősége van a „háromhatáros szerkezetnek” (Rédei, 2019a).

A korábbi népesség-előreszámítás beválása és az új főbb eredményei

A területi lakosság szám-előreszámítás feladatai végigkísérték szakmai munkámat. Részen az érdeklődésem, részben a szakmai referencia megkívánja a becslések és a tényadatok összehasonlítását. Mint említettem, a paraméterek kalibrálása döntő. Bár már a hatvanas években Valkovics doktor (1963) számításai rámutattak, hogy a népesség hosszú távú csökkenése és elöregedése feltételezhető, annak bekövetkezése és időzítése a vándorlással módosult.

Korábban nem feltételeztük, hogy a kiskorúak száma milyen mértékben esik vissza, és ez hat a várható jövőbeli korcsoportokra. Továbbá a 2008-ban elindult schengeni szabad áramlás a határ mentéket aktív kontaktzónákká tette, ami lehet a települési értékek eltéréseinek oka. A megnövekedett nemzetközi migráció és a módszertani változás, mely szerint az uniós állampolgárok mozgását nem regisztrálják, szintén ebben a körben említendő (Rédei, 2014a).

A népességszám települési eltérései⁷

Hosszú távon a lakosság számának csökkenése folytatódik. A hatvan év felettiek aránya a lakosságban eléri a 40%-ot. A jelen helyzethez képest 55%-os az időskorúak arányának növekedése.

Részletezve a következőket fogalmazhatjuk meg:

- A tizennégy év alattiak száma csökken, a huszonöt év alatti munkaképes korúak száma nagyon csökken, a lehetséges migrációs hatások csak mérsékelten vannak figyelembe véve, és gyorsul az öregedés folyamata.
- A termékenység szempontjából döntő, hogy a propagatív életkorú nők száma hétésszézerrel esik vissza.
- Egyre több a kis lakosságú település, 2041-re valószínűsíthetően az összes település 42%-a sorolható ide, ami a települések méretgazdaságossági szempontjait nehezíti, számos ellátást nem tesz helyi szinten elérhetővé. A magyar lakosság 3,5%-a, azaz 325 ezer fő sorolható ide.

7 – A népszámlálási népességtől való eltérés a népszámláláskori népesség százalékában; a pozitív számok: kevesebb volt az előrebecslés a népszámláláskori népességnél, a negatív számok: nagyobb volt az előrebecslés a népszámláláskori népességnél.

Évek	Összes népesség	0–14	15–24	25–59	60–
		éves népesség száma			
2013	9 906 000	1 429 292	1 182 243	4 925 318	2 369 147
2020	9 757 337	1 421 374	1 010 801	4 737 857	2 587 305
2027	9 579 856	1 349 400	988 509	4 581 966	2 659 981
2034	9 337 096	1 227 988	981 250	4 263 985	2 863 873
2041	9 113 212	1 131 327	924 816	3 905 623	3 151 446
2051	8 996 203	1 007 694	852 958	3 457 816	3 677 735

1. táblázat: A népesség főbb korcsoportok szerinti alakulása

Forrás: saját szerkesztés

Évek	Férfi-népesség	Női népesség	0–14	15–24	25–59	60–	0–14	15–24	25–59	60–
			éves férfiak száma				éves nők száma			
2013	4 704 910	5 201 090	733 923	606 864	2 436 856	927 267	695 369	575 379	2 488 462	1 441 880
2020	4 639 450	5 117 887	731 205	520 724	2 363 058	1 024 463	690 169	490 077	2 374 799	1 562 842
2027	4 561 242	5 018 614	694 736	511 015	2 291 025	1 064 466	654 664	477 494	2 290 941	1 595 515
2034	4 452 403	4 884 693	632 282	507 829	2 135 583	1 176 709	595 706	473 421	2 128 402	1 687 164
2041	4 357 854	4 755 358	582 574	478 584	1 963 780	1 332 916	548 753	446 232	1 941 843	1 818 530
2051	4 332 338	4 663 865	518 975	441 255	1 748 841	1 623 267	488 719	411 703	1 708 975	2 054 468

2. táblázat: A népesség nemek és főbb korcsoportok szerint

Forrás: saját szerkesztés

Nagyságkategória	2013	2020	2027	2034	2041
0–499	1128	1159	1192	1242	1300
500–999	645	654	661	653	626
1000–1499	362	359	348	338	340
1500–1999	272	251	253	242	229
2000–2999	281	278	252	242	236
3000–4999	192	183	183	180	173
5000–9999	132	126	127	122	115
10 000–14 999	52	55	48	50	54
15 000–19 999	30	33	32	27	24
20 000–29 999	24	21	25	26	26
30 000–49 999	17	16	14	13	14
50 000–99 999	10	11	11	11	9
100 000–	9	8	8	8	8
Összesen	3154	3154	3154	3154	3154

3. táblázat: Települések száma a települések népességnagysága szerint (db)

Forrás: saját szerkesztés

Megoszlás (%)	2013	2020	2027	2034	2041
0–499	35,76	36,75	37,79	39,38	41,22
500–999	20,45	20,74	20,96	20,70	19,85
1000–1499	11,48	11,38	11,03	10,72	10,78
1500–1999	8,62	7,96	8,02	7,67	7,26
2000–2999	8,91	8,81	7,99	7,67	7,48
3000–4999	6,09	5,80	5,80	5,71	5,49
5000–9999	4,19	3,99	4,03	3,87	3,65
10 000–14 999	1,65	1,74	1,52	1,59	1,71
15 000–19 999	0,95	1,05	1,01	0,86	0,76
20 000–29 999	0,76	0,67	0,79	0,82	0,82
30 000–49 999	0,54	0,51	0,44	0,41	0,44
50 000–99 999	0,32	0,35	0,35	0,35	0,29
100 000–	0,29	0,25	0,25	0,25	0,25
Összesen	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

4. táblázat: A települések számának megoszlása a települések népességnagysága szerint (%)

Forrás: saját szerkesztés

Lakosságszám	2013	2020	2027	2034	2041
0–499	290 279	292 871	296 610	309 202	324 418
500–999	473 148	474 392	475 300	469 767	449 372
1000–1499	441 642	442 159	430 850	420 634	421 631
1500–1999	474 473	438 808	443 690	421 734	397 217
2000–2999	683 963	676 494	614 016	587 435	571 456
3000–4999	733 497	702 377	695 650	681 402	652 936
5000–9999	910 627	864 040	882 947	846 903	785 883
10 000–14 999	626 102	663 864	583 601	614 505	658 133
15 000–19 999	515 700	578 174	541 205	455 166	409 058
20 000–29 999	590 603	535 016	622 496	631 798	623 480
30 000–49 999	618 611	581 851	512 236	472 343	534 435
50 000–99 999	648 425	736 645	716 092	687 132	562 640
100 000–	2 898 930	2 770 646	2 765 163	2 739 075	2 722 553
Végösszeg	9 906 000	9 757 337	9 579 856	9 337 096	9 113 212

5. táblázat: A lakosok száma a települések népességnagysága szerint (fő)

Forrás: saját szerkesztés

Megoszlás (%)	2013	2020	2027	2034	2041
0–499	2,93	3,00	3,10	3,31	3,56
500–999	4,78	4,86	4,96	5,03	4,93
1000–1499	4,46	4,53	4,50	4,50	4,63
1500–1999	4,79	4,50	4,63	4,52	4,36
2000–2999	6,90	6,93	6,41	6,29	6,27
3000–4999	7,40	7,20	7,26	7,30	7,16
5000–9999	9,19	8,86	9,22	9,07	8,62
10 000–14 999	6,32	6,80	6,09	6,58	7,22
15 000–19 999	5,21	5,93	5,65	4,87	4,49
20 000–29 999	5,96	5,48	6,50	6,77	6,84
30 000–49 999	6,24	5,96	5,35	5,06	5,86
50 000–99 999	6,55	7,55	7,47	7,36	6,17
100 000–	29,26	28,40	28,86	29,34	29,87
Összesen	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

6. táblázat: A lakosok számának megoszlása a települések népességnagysága szerint (%)

Forrás: saját szerkesztés

Kozmopolita Budapest

A világban azt tapasztaljuk, hogy a külföldiek az urbánus térségekben tartózkodnak nagyobb arányban, majd később itt igyekeznek letelepedni. Mi több, a társadalmi szegregáció is megjelenik, mivel szívesen laknak velük azonos nyelvi, kulturális közösségekben. Mindez megjelenik a városrész arculatán is. A történelmi lakosságkeveredést követően 1990 után a magyar főváros életében is növekvő módon jelentek meg ezek a folyamatok (Rédei, 2009; Kincses–Rédei, 2012).

A globális migráció szereplőinek jellemzője, hogy *városias területeken* keresik lakhelyüket és sokszor a munkahelyüket is. Szívesen laknak olyan helyeken, ahol már élnek saját nyelvi közösségeik, így a térbeli szegregáció erős. Ez általában kapcsolódik a lakhatás minőségi jellemzőihez is. Az urbánus környezet szabadosabb, több lehetőséget kínál, és az általa hozott foglalkozáshoz kapcsolódik (a migrálók nagyobb hányada nem agrártevékenységből érkezik).

A tanulmányi célú letelepülésnek az oktatás, a kutatás, a magas szolgáltatási arány mint centrumszerep meghatározó eleme. Egyáltalán a centrum és a periféria kiemelt térbeli elem. A világban nő annak a társadalmi rétegnek az aránya, amelynek tagjai a felemelkedés meghatározó útjának és egyben a legkisebb ellenállással elérhető migrációs kapunak tekin-

tik a tanulási célú tartózkodást. Ily módon ismereteket, képességeket szereznek a vágyott területről, s ez magát a befogadót is megerősíti abban, hogy kinek adna letelepedést. Bár napjainkban az oktatási ágazatban jelentős állami ösztöndíjakkal támogatják jövőbeli gazdasági-politikai kapcsolatainkat, a régiók, városok, sőt az intézmények szerepe kiemelendő. A hallgatók, amikor a képzettséget adó intézmények kínálatából célterületet választanak, a szolgáltatásokat is számba veszik. Így a tanulási célú mozgásnál a befogadó állami szerep mellett a város, az intézmény ellátottsága a meghatározó.

Budapestre 2001 elején 1620 különböző szomszédos országbeli településről érkeztek külföldiek, ez a szám 2011-re 2042-re növekedett. Becslésünk szerint ma már meghaladja a 2150-et. Ebben kiemelt szerepe van annak, hogy Budapest oktatási centrum a külföldi hallgatók számára, az itt tanuló diákok száma nő, földrajzi diverzitásuk különösen. A Budapesten lakó külföldiek állampolgársága összességében változatosabb képet mutat, mint az ország más tájain, hiszen százhatvan ország állampolgárai élnek a városban (Kincses, 2014a, 2014b). Az összes budapesti adózó 6%-a külföldi, s a hazai születések (elsősorban budapesti) 3%-a nem magyar állampolgárságú szülőktől származik. És minden hatodik magyar állampolgárságú gyermek külföldön születik. A Magyarországon élő afrikaiak 58%-a, az ázsiaiak 77%-a, az amerikaiaknak pedig az 56%-a Budapesten él. Földrajzilag minél távolabbról érkezik valaki, annál inkább a főváros válik az elsődleges célpontjává. (Például a kínaiak 90%-a a fővárost választja lakhatásra, tevékenységre.) Az is igazolt, hogy minél távolabbról érkezik, annál magasabb iskolai végzettségű.

A külföldiek hatással vannak az ingatlanpiacra

Az állapítható meg Magyarországon a külföldiek letelepedésének térbeli eloszlását illetően, hogy fókuszterület a határ mente, a Balaton térsége, valamint a főváros és környéke. Így a határ mente aktív zónává vált, és a kistérségek perifériális részei az érdeklődés középpontjába kerültek. A külföldiek ötéves ingatlanvásárlási derogációs időszaka 2009. május 1-jéig állt fent. Ettől kezdve a tagállami polgárok ingatlanszerzésének engedélyhez kötöttsége megszűnt, ami hatással volt a piaci forgalomra. 2008-ig az engedélyesek döntő többsége (77,7%-a) tagállami állampolgár volt. Az itt élő külföldi állampolgárok kétharmada lakást vesz. Az állampolgárság megvásárlásának lehetősége húszezer főt vonzott ötvenhárom országból. Az, hogy a budapesti ingatlanárak az elmúlt években a csúcson voltak, 19%-kal emelkedtek, leolvasható a nemzetközi listákról.

A 2030-ig terjedő időszakban Budapest lakosság száma alig változik, 1 750 000 főre valószínűsíthető. A jelenlegi átlagéletkor 44 év, amely várhatóan 47-48 évre nő (Kincses, 2019). A főbb korcsoportok aránya számottevően változik. A lakosságcsere, a kiöregedés-

sel járó változások úgy jelennek meg, hogy a jelenleg idősek által lakott kerületekbe fiatalok kerülnek. A város belső részeinek kedvező tanulási-szórakozási lehetőségei, nem autós megközelítésük mind vonzó tényezőt jelentenek a fiatalok számára. Az 1994-ben elindult szuburbanizációs lakossági, majd munkahelyi kiáramlás⁸ szabad lakhatási kapacitásokat eredményezett a belső kerületekben (Rédei, 2015).

Magyarország az 1990-es rendszerváltással bekerült a globális migrációs útvonalak közé, de nem tekinthető tipikus befogadó országnak. Ugyanakkor állampolgárai különösen 2010 után tömegesen léptek ki a nagyvilágba.⁹ Ezzel egyidejűleg közel hasonló nagyságrendben kaptak a szomszédos országok magyar nemzetiségű polgárai magyar állampolgárságot, és ezzel választhattak az itteni letelepedés, az uniós szabad mozgás vagy a korábbi lakóhelyen maradás mellett (Rédei, 2012).

A külföldiek területi elhelyezkedésére általánosságban a városi felülreprezentáltság jellemző. A nemzetközi vándorlás elsődleges célterületei a centrumtérsegek (Rédei, 2014b). Három területet emelhetünk ki vándorlási szempontból, ahol általánosan és tartósan nagyobb számban, arányban vannak jelen a vándorlási csoportok Magyarországon:

- Közép-Magyarország,
- a határ menti járások,
- a Balaton térsége.

Budapest és Pest megye mint gazdasági centrumterület nagyobb távolságból vonzza a vándorokat, az országban itt él a legtöbb nem európai külföldi. A magyar országos átlagnál magasabb a foglalkoztatottság, alacsonyabb az átlagéletkor és magasabb az iskolai végzettség. Itt elsősorban a gazdaságilag aktív, magasabban kvalifikált külföldi állampolgárok telepednek le.

A határ mentén nem olyan sokszínű az állampolgárság szerinti összetétel, ott ugyanis leginkább a határ másik oldaláról érkezők telepednek le. A Balaton térségét főképpen a német, az osztrák, a holland és a svájci nyugdíjasok, idősebbek választják új lakóhelyül, a nyugdíjak jobb vásárlóerejének kihasználása, illetve a rekreációs lehetőségek és a természeti értékek miatt (Kincses, 2019; Rédei, 2019b).

---

8 – Ekkor ment végbe a veszélyes és piszkos iparágak kitelepülése, a belső részek nehezedő elérhetősége számos gyártó- és szolgáltatói tevékenységet kiszorított, és helyükön képviselőket, ügynökségeket, head office és irányító testületek kezdtek el munkájukat.

9 – A 2008-as pénzügyi válság elindított egy relocation folyamatot, amelynek során számos külföldi cég a túlélés időszakára itt fejlesztett. Ez helyben tartotta a magyar munkaerőt, és nemzetközi üzleti környezettel, elvárásokkal ismertette meg. 2010 után, és ebben a választási eredményeknek is hatása volt, már itt szerzett referenciákkal számosan a külföldi munkavállalás, tanulás mellett döntöttek.

A legtöbb statisztika eltér abban, hogy az adott ország állampolgáraitól beszél, vagy az abban az országban születettekről vagy az ott-tartózkodókról (tipikusan ötféle okból lehet egy országban jogszerűen tartózkodni: munkavállás, tanulás, családi ok, befektetés, orvosi kezelés). Ha ebben a tekintetben akarunk reflektálni a trendekre, akkor azt mondhatjuk, hogy Budapesten laknak olyanok, akik az elmúlt évtizedben a kedvezményezett állampolgársági kategória jogi keretében kaptak magyar állampolgárságot. Ha a születés szerint nézzük a kérdést, akkor történelmi folyamataink és földrajzi tranzithelyzetünk a meghatározó. A jövőben is azzal számolunk, hogy egyetemi városaink jelentős számú külföldi hallgatónak adnak helyet. Hazánk továbbra is elsősorban európaiak számára jelent célpontot, inkább a kis távolságú cirkuláris vándorlások a jellemzők. Európán belül a szomszédos országok kiemelkedő aránya e szempontból összefügg a határokon átívelő nyelvi, kulturális kapcsolatokkal.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- IOM (2019): *World Migration Report 2020*, Geneva, IOM, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf (letöltve: 2020. 07. 09.).
- KINCSES ÁRON (2014a): Nemzetközi migrációs körkép Magyarországról a 2011-es népszámlálási adatok alapján, *Területi Statisztika*, 54. évfolyam, 2014/6., 590–605.
- KINCSES ÁRON (2014b): A Magyarországon élő külföldi állampolgárok területi koncentrációja, 2001–2011, *Területi Statisztika*, 54. évfolyam, 2014/6., 531–549.
- KINCSES ÁRON (2019): A Magyarországon élő külföldi kötődésű népesség területi jellegzetességei, 2011–2017, *Területi Statisztika*, 59. évfolyam, 2019/5., 463–497., <https://doi.org/10.15196/TS590502> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- KINCSES ÁRON – L. RÉDEI MÁRIA (2012): Budapest térszerkezetéről, *Településföldrajzi Tanulmányok*, 1. évfolyam, 2012/1., 76–100.
- LAKATOS MIKLÓS – L. RÉDEI MÁRIA – KAPITÁNY GABRIELLA (2015): Mobilitás és foglalkoztatás, *Területi Statisztika*, 55. évfolyam, 2015/2., 157–180., <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/terstat/2015/02/terstat1502.pdf> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- NYÍRI, PÁL (1999): *New Chinese Migrants in Europe – The Case of the Chinese Community in Hungary*, London, Routledge.
- RÉDEI MÁRIA (2001): *Demográfia*, Budapest, Eötvös Kiadó.
- RÉDEI MÁRIA (2007): *Mozgásban a világ – A nemzetközi migráció földrajza*, Budapest, Eötvös Kiadó.
- RÉDEI MÁRIA (2009): Foreigners in Budapest, *Hungarian Statistical Review*, 87. évfolyam, 2009/13., 31–49., http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2009/2009_K13/2009_K13_031.pdf (letöltve: 2020. 07. 09.).
- RÉDEI MÁRIA (2012): A Magyarországra irányuló nemzetközi migráció jellemzői az ezredfordulót követően, *Munkaügyi Szemle*, 56. évfolyam 2012/2., 31–43.
- RÉDEI MÁRIA (2014a): A nemzetközi migráció demográfiai és geográfiai aspektusai, in TARRÓSY ISTVÁN – GLIED VIKTOR – VÖRÖS ZOLTÁN: *Napjaink migrációja*, Pécs, Publikon Kiadó, 29–45.
- RÉDEI MÁRIA (2014b): Vándorló diákok, *Demográfia*, 57. évfolyam, 2014/1., 73–93.

- RÉDEI MÁRIA (2019a): Népesedési folyamatok in KHADEMI-VIDRA ANIKÓ – BAKOS IZABELLA MÁRIA (szerk.): *Bevezetés a regionális tudományokba*, Gödöllő, SZIE GTK Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola és Emberi Erőforrások Fejlesztése Alapítvány, 86–96.
- RÉDEI MÁRIA (2019b): *Budapest és környezetének népesedési folyamatairól*, Budapest, Reg-Infó Kft. tanulmánya, Hétfa Kutatóintézet megbízása.
- RÖVID IRÉN (2020): Olyan jó egyedül? – A szinglik érzelmi állapota, élettel való elégedettsége a 2016. évi mikrocenzus adatai alapján, *Területi Statisztika*, 60. évfolyam, 2020/2., 224–248.
- VALKOVICS EMIL (1963): Hogyan mérjük a népesedési viszonyok hatását a lakossági fogyasztásra?, *Statisztikai Szemle*, 41. évfolyam, 1963/10–11., 1008–1015.
- VAN DE KAA, DIRK J. (1987): Europe's Second Demographic Transition, *Population bulletin*, 42. évfolyam, 1987/1., 1–59.

INTERNETES FORRÁSOK

- <https://yaleglobal.yale.edu/content/world-population-2020-overview> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- <https://www.worldometers.info/world-population/> (letöltve: 2020. 07. 14.).
- <http://www.mma-tv.hu/mma-tv/-/video/1694445/a-mult-jovoje-epitesze-ti-konferencia-budapestrol-eloado-l-redei-maria-> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- <https://demografus.jsessionid=F12747CE7CAAFB2446E935A980F03D4E> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- http://idresearch.hu/userfiles/File/eia/II_01_redei.pdf (letöltve: 2019. 07. 09.).
- <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/terstat/2015/02/terstat1502.pdf> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2009/2009_K13/2009_K13_031.pdf (letöltve: 2020. 07. 09.).
- <http://www.afrikatudastar.hu/index.php/magyar-afrika-tudas-tar/item/131-mozgasban-a-vilag-a-nemzetkozi-migracio-foldrajza> (letöltve: 2019. 07. 09.).
- <https://doi.org/10.15196/TS590502> (letöltve: 2020. 07. 09.).
- <http://nepesseg.population.city/world/eu> (letöltve: 2020. 07. 09.).

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

- 1. táblázat: A népesség főbb korcsoportok szerinti alakulása. Forrás: saját szerkesztés
- 2. táblázat: A népesség nemek és főbb korcsoportok szerint. Forrás: saját szerkesztés
- 3. táblázat: Települések száma a települések népességnagysága szerint (db). Forrás: saját szerkesztés
- 4. táblázat: A települések számának megoszlása a települések népességnagysága szerint (%). Forrás: saját szerkesztés
- 5. táblázat: A lakosok száma a települések népességnagysága szerint (fő). Forrás: saját szerkesztés
- 6. táblázat: A lakosok számának megoszlása a települések népességnagysága szerint (%). Forrás: saját szerkesztés

IMPACT OF POPULATION

THE FUTURE OF PAST

Abstract

The article provides an overview of how population trends are evolving and their effects on population composition at the global, European, and domestic levels. Based on the Hungarian population forecast, it gives an overview of the expected spatial location of the population by looking at the main age groups and at the settlement level. Appliers in modeling work use these. He focuses on the impact of international migration on Hungary and its spatial distribution. Population forecasting is important information for long-term planning. The author makes long-term and long-term forecasts at the regional and municipal level, which give users the possibilities of the limitations of the current structure. It shows what expected values will be distributions, covers Budapest and the development of the age composition.

Keywords: Hungary, Budapest, migrant population, population estimation by main age group, foreigners in Budapest

L. Rédei Mária

Az MTA doktora. Matematika–földrajz szakon végzett 1971-ben az ELTE Természettudományi Karán. 1990 és 1995 között az OECD SOPEMI nemzeti levelezője a nemzetközi migráció területén. Évtizedeken keresztül foglalkozott Budapest népesedési előrejelzésével, valamint több regionális előreszámítással. Az MTA Demográfiai Bizottságának tagja.

